

Міністерство освіти і науки України
Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Факультет спеціальної освіти, психології і соціальної роботи
Кафедра спеціальної та інклюзивної освіти

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри спеціальної та
інклюзивної освіти

Світлана МИХАЛЬСЬКА

«26» серпня 2026 року

РОБОЧА ПРОГРАМА ПРАКТИКИ

ВИРОБНИЧА ДОСЛІДНИЦЬКА ПРАКТИКА

підготовки фахівців	другого (магістерського) рівня вищої освіти
за освітньо-професійною	
програмою	Спеціальна освіта (Олігофренопедагогіка)
спеціальності	A6 Спеціальна освіта
спеціалізації	A6.02 Корекційна психопедагогіка
галузі знань	01 Освіта / Педагогіка
мова навчання	українська

\

2026-2027 навчальний рік

Розробники програми: **Світлана МИРОНОВА**, проректор з наукової роботи Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка, доктор педагогічних наук, професор; **Мар'яна БУЙНЯК**, кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри спеціальної та інклюзивної освіти Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка.

Робочу програму розглянуто та схвалено на засіданні кафедри спеціальної та інклюзивної освіти

Протокол № 13 від «26» серпня 2026 року

ПОГОДЖЕНО

Гарант освітньої програми

Світлана МИХАЛЬСЬКА

ЗМІСТ РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ ПРАКТИКИ

Вступ

Робоча програма практики розроблена на основі Положення про проведення практики здобувачів вищої освіти Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка відповідно до законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України», затвердженого наказом Міністерства освіти України від 08 квітня 1993 р. № 93 (zareestrovano в Міністерстві юстиції України 30 квітня 1993 р. за № 35) (із змінами, внесеними згідно з Наказом Міносвіти N351 (v0351281-94) від 20.12.94), Положення про організацію освітнього процесу в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка.

Виробнича дослідницька практика здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності А6 Спеціальна освіта (за спеціалізаціями) спеціалізації А6.02 Корекційна психопедагогіка факультету спеціальної освіти, психології і соціальної роботи є обов'язковою освітньою компонентою освітньо-професійної програми «Спеціальна освіта (Олігофренопедагогіка)», спрямована на закріплення та корегування теоретичних знань, отриманих здобувачами вищої освіти під час теоретичної підготовки (навчальних занять), формування і вдосконалення фахових компетентностей.

Мета практики – формування у здобувачів вищої освіти компетентностей, необхідних для ефективної реалізації дослідницької функції професійної діяльності корекційного педагога.

Завдання практики:

- поглиблення і закріплення теоретичних знань про основні напрями та перспективи розвитку спеціальної освіти, методи добору, опрацювання і використання інформації, необхідної для розв'язання професійних завдань;
- вдосконалення вміння орієнтуватися у спеціальній професійній літературі, періодичних фахових виданнях;
- формування навичок обґрунтування та доцільного добору методів експериментального дослідження;
- інтеграція принципів академічної доброчесності у власну професійну діяльність;
- розвиток умінь аналізувати й оцінювати свою професійну діяльність;
- розвиток мотивації до професійного саморозвитку.

Базою проходження виробничої дослідницької практики є Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка (кафедра спеціальної та інклюзивної освіти факультету спеціальної освіти, психології і соціальної роботи, відділ наукової роботи, бібліотека університету).

Компетентності, які мають бути сформовані у здобувача вищої освіти під час проходження практики

Відповідно до ОПП спеціальності:

Інтегральна компетентність: здатність розв'язувати складні задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері спеціальної та інклюзивної освіти.

Загальні компетентності:

ЗК 1. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК 7. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 8. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

ЗК 10. Здатність до проведення досліджень на відповідному рівні.

Спеціальні (фахові) компетентності:

СК 1. Здатність здійснювати теоретичний, методологічний та емпіричний аналіз актуальних проблем спеціальної та інклюзивної освіти.

СК 6. Здатність оцінювати межі власної фахової компетентності, приймати рішення та продовжувати навчання та/або підвищення професійної кваліфікації відповідно до наявних потреб і запитів.

Програмні результати навчання відповідно до ОПП:

ПРН 2. Здійснювати дослідження та/або провадити інноваційну діяльність з метою отримання нових знань, створення нових та удосконалення традиційних технологій викладання і супроводження та в ширших мультидисциплінарних контекстах.

ПРН 8. Приймати ефективні рішення з питань спеціальної та інклюзивної освіти, у тому числі у складних і непередбачуваних умовах; прогнозувати їх розвиток; визначати фактори, що впливають на досягнення поставлених цілей, зокрема, вимоги споживачів; аналізувати і порівнювати альтернативи; оцінювати ризики та імовірні наслідки рішень.

ПРН 10. Відшуковувати необхідні дані в науковій літературі, базах даних та інших джерелах, аналізувати та оцінювати ці дані.

ПРН 14. Створювати та реалізовувати наукові розробки та/або освітні проєкти, спрямовані на підвищення якості організації освітнього середовища для дітей з особливими освітніми потребами.

Терміни проходження практики

Виробнича практика на посаді вчителя-дефектолога (олігофренопедагога) в закладах дошкільної та загальної середньої освіти проводиться у 1 семестрі, передбачає 6 кредитів (180 год.), триває протягом 4 тижнів, завершується диференційованим заліком.

Організація проведення практики

Наказ про проведення практики та необхідні супровідні документи готує методист з практики, організацію та контроль за проведенням практики здійснює керівник практики. Під час настановної конференції здобувачі вищої освіти одержують завдання практики, методичні рекомендації щодо її проходження.

Протягом проходження практики здобувачі вищої освіти мають змогу консультуватися з керівником практики від закладу вищої освіти, який призначається з числа науково-педагогічних працівників кафедри спеціальної та інклюзивної освіти. Захист практики відбувається на підсумковій конференції.

Обов'язки здобувачів вищої освіти на практиці

Відповідно до Положення про проведення практики здобувачів вищої освіти Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка здобувачі вищої освіти повинні:

- до початку практики пройти в Університеті інструктаж з охорони праці;
- до початку практики отримати від керівника практики від кафедри направлення, методичні матеріали (методичні вказівки, програму, щоденник, індивідуальне завдання) та консультації щодо оформлення необхідних документів;
- своєчасно прибути на базу практики;
- якісно та у повному обсязі виконувати всі завдання, передбачені програмою практики та вказівками її керівників;
- вивчити правила охорони праці, техніки безпеки, виробничої санітарії та внутрішнього розпорядку і суворо дотримуватись їх;
- відповідати за виконану роботу та її результати;
- вести щоденник практики;
- своєчасно виконати програму практики, оформити звітну документацію та захистити її у терміни, визначені наказом.

Обов'язки керівників практики від кафедри

Відповідно до Положення про проведення практики здобувачів вищої освіти Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка керівник практики від кафедри призначається наказом ректора відповідно до навчального навантаження науково-педагогічних працівників.

Керівник практики здобувачів вищої освіти від кафедри:

- контролює кількість здобувачів вищої освіти, які проходять практику;
- розробляє тематику індивідуальних завдань на практику, що сприяють формуванню компетентностей та видає їх здобувачам вищої освіти;

- узгоджує з керівником практики від бази практики індивідуальні завдання з урахуванням особливостей бази практики;
- до початку практики проводить із здобувачами вищої освіти інструктажі з безпеки життєдіяльності та охорони праці, оформляє відповідні документи;
- бере участь у розподілі здобувачів вищої освіти за місцями практики;
- бере участь у настановних інструктивних нарадах та підсумкових конференціях з питань практики;
- відстежує своєчасне прибуття здобувачів вищої освіти до місць практики;
- здійснює контроль за виконанням програми практики та строками її проведення;
- забезпечує спільно з керівником практики від бази практики високу якість її проходження згідно з програмою;
- контролює забезпечення необхідних умов праці, організації побуту здобувачів вищої освіти та проведення з ними обов'язкових інструктажів з охорони праці та техніки безпеки;
- надає методичну допомогу здобувачам вищої освіти під час виконання ними індивідуальних завдань, перевіряє робочу документацію;
- надає методичну допомогу аспірантам при підготовці до проведення занять, відвідує та оцінює залікові заходи, аналізує їх;
- проводить консультації щодо опрацювання зібраного матеріалу та його використання для звіту про практику;
- інформує аспірантів про порядок подання звітів про практику та їх захисту;
- перевіряє звітну документацію здобувачів вищої освіти;
- приймає захист звітів здобувачів вищої освіти про практику в складі комісії, оцінює результати практики здобувачів вищої освіти, виставляє оцінки у залікові книжки;
- здає звіти аспірантів про практику на кафедру;
- готує звіт про проведення практики.

Обов'язки керівника практики від баз практики

- розподіляє здобувачів вищої освіти за робочими місцями відповідно до графіка проходження практики, забезпечує ефективність її проходження;
- забезпечує проведення інструктажу з охорони праці, протипожежної безпеки на базі практики та на робочому місці під час виконання конкретних видів робіт; ознайомлює студентів з організацією робіт на конкретному робочому місці;
- забезпечує проходження практики здобувачами вищої освіти в структурних підрозділах підприємства, організації, установи;

- забезпечує і контролює дотримання здобувачами вищої освіти правил внутрішнього розпорядку бази практики;
- створює необхідні умови для оволодіння здобувачами вищої освіти новою технікою, сучасними технологіями та методами організації праці, сприяє підбору матеріалу для виконання курсових та дипломних робіт;
- оцінює якість проходження практики здобувачами вищої освіти, складає на них характеристику з відображенням у них виконання програми практики, якості професійних знань та умінь;
- відповідно до укладених угод слідкує за виконанням обов'язків від бази практики, створює умови для роботи студентів.

Правила техніки безпеки

Здобувач вищої освіти виконує правила внутрішнього розпорядку закладу та правила техніки безпеки, з якими ознайомлюється на настановній конференції.

Зміст практики

1. Участь у настановній конференції.
2. Планування власної діяльності.
3. Ознайомлення з організацією науково-дослідної діяльності здобувачів вищої освіти в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка, функціями відділу наукової роботи, комісії з питань академічної доброчесності та структурними підрозділами бібліотеки університету.
4. Вивчення чинної нормативної бази з академічної доброчесності в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка.
5. Робота в бібліотеці університету:
 - ознайомлення з каталогами літератури зі спеціальності А6 Спеціальна освіта;
 - ознайомлення з переліком періодичних фахових видань зі спеціальності А6 Спеціальна освіта, складання їхнього переліку;
 - пошук та добір літературних джерел з теми кваліфікаційної роботи магістра (додаток П);
 - пошук літературних джерел для написання наукової публікації;
 - аналіз наукової фахової публікації (додаток Р).
6. Підготовка наукової публікації (тез конференції, статті) за темою кваліфікаційної роботи магістра (додаток С).
7. Складання плану виконання кваліфікаційної роботи магістра.
8. Написання обґрунтування актуальності обраної теми кваліфікаційної роботи магістра, змісту та понятійно-категоріального апарату кваліфікаційної роботи.
9. Добір експериментальних методів дослідження до кваліфікаційної роботи, їхнє обґрунтування.

10. Оформлення звітної документації практики.
11. Захист практики, участь у підсумковій конференції.

Індивідуальні завдання (теми добираються індивідуально):

1. Розробка індивідуального плану роботи.
2. Аналіз наукової статті.
3. Складання та оформлення списку літератури до кваліфікаційної роботи магістра.
4. Підготовка наукової публікації.
5. Добір методів експериментального дослідження з теми кваліфікаційної роботи магістра (спостереження, бесіда, анкетування педагогів, батьків чи учнів).

Перелік документів, які веде здобувач вищої освіти під час практики і подає на кафедру після завершення:

1. Індивідуальний план роботи, затверджений методистом від випускової кафедри.
2. Перелік нормативних документів з питань академічної доброчесності в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка з коротким їх аналізом.
3. Список літературних джерел з теми кваліфікаційної роботи магістра, оформлений згідно з чинними вимогами.
4. Перелік періодичних фахових видань зі спеціальності А6 Спеціальна освіта.
5. Аналіз наукової статті професійного спрямування (за поданою схемою).
6. Текст наукової публікації (тез, статті), оформлений згідно з вимогами.
7. План виконання та зміст кваліфікаційної роботи магістра (<http://elar.kpnu.edu.ua:8081/xmlui/handle/123456789/6692>).
8. Обґрунтування актуальності кваліфікаційної роботи магістра (<http://elar.kpnu.edu.ua:8081/xmlui/handle/123456789/6692>).
9. Понятійно-категоріальний апарат до кваліфікаційної роботи магістра, оформлений згідно з методичними рекомендаціями та узгоджений з науковим керівником (<http://elar.kpnu.edu.ua:8081/xmlui/handle/123456789/6692>).
10. Перелік методів експериментального дослідження до кваліфікаційної роботи магістра з їхнім обґрунтуванням та коротким описом.
11. Щоденник практики.
12. Звіт практиканта за визначеною формою, оцінений керівником практики.
13. Характеристика практиканта, написана керівником і засвідчена печаткою бази практики.

Вимоги до звіту про практику

Звіт має містити відомості про виконання здобувачем вищої освіти усіх розділів програми практики та індивідуального завдання, розділи з охорони праці та техніки безпеки, висновки і пропозиції, список використаної літератури тощо. Вимоги до оформлення звіту повідомляються здобувачам вищої освіти на настановній конференції.

Критерії оцінювання результатів практики та визначення рівня сформованості компетентностей

Під час оцінювання матеріалів практики здобувачів вищої освіти керівник практики від закладу вищої освіти керується компетентностями та результатами навчання, вказаними в освітньо-професійній програмі та враховує такі показники:

- здатність здобувача освіти самостійно розв'язувати складні задачі дослідницького характеру у сфері спеціальної та інклюзивної освіти;
- здатність до пошуку, аналізу, узагальнення та систематизації інформації з різних джерел;
- активність, мобільність у процесі виконання завдань практики, прагнення до професійного саморозвитку;
- дисциплінованість та відповідальність практиканта, правильність і грамотність оформлення звітних матеріалів практики.

Підсумки практики оцінюються диференційованим заліком за 100-бальною шкалою (див. таблицю 2.1).

Таблиця 2.1

Рейтингова оцінка	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за національною шкалою
90-100	A (відмінно)	відмінно
82-89	B (дуже добре)	добре
75-81	C (добре)	
67-74	D (задовільно)	задовільно
60-66	E (достатньо)	
35-59	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)	незадовільно
34 і менше	F (незадовільно з обов'язковим проведенням додаткової роботи щодо вивчення навчального матеріалу кредитного модуля)	

Нарахування балів здійснюється згідно наявності звітної документації та якості виконання різних видів роботи (див. таблицю 2).

Таблиця 2.2

№ з/п	Вид роботи	Кількість балів (максимальна кількість за вказаний вид роботи)
1.	Складання переліку нормативних документів з питань академічної доброчесності в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка з коротким їх аналізом	5 балів
2.	Аналіз наукової статті професійного спрямування	10 балів
3.	Складання переліку літературних джерел до кваліфікаційної роботи магістра	15 балів
4.	Складання переліку фахових видань зі спеціальності А6 Спеціальна освіта	5 балів
5.	Підготовка наукової публікації за темою кваліфікаційної роботи магістра	25 балів
6.	Написання плану виконання і змісту кваліфікаційної роботи магістра, обґрунтування її актуальності	10 балів
7.	Написання понятійно-категоріального апарату до кваліфікаційної роботи магістра	10 балів
8.	Добір експериментальних методів дослідження до кваліфікаційної роботи, їхнє обґрунтування	15 балів
9.	Оформлення звітної документації (щоденник, звіт, характеристика)	5 балів
	Всього:	100 балів

Порядок підбиття підсумків практики

Після закінчення терміну практики здобувачі вищої освіти звітують про виконання програми практики та індивідуального завдання. Форма звітності здобувача вищої освіти про проходження практики – письмовий звіт.

Письмовий звіт разом з іншими документами, що передбачені робочою програмою практики (щоденником, індивідуальними завданнями, характеристикою, методичними розробками та ін.), подається на рецензування керівнику практики від кафедри. Після доопрацювання та остаточного погодження з керівником практики від кафедри звіт у друкованому вигляді подається на захист.

Звіт має містити відомості про виконання здобувачем вищої освіти усіх розділів програми практики та індивідуального завдання, розділи з охорони праці та техніки безпеки, висновки і пропозиції, список використаної літератури тощо. Вимоги до оформлення звіту визначаються робочою програмою практики.

Щоденник є частиною звіту здобувача вищої освіти.

Звіт підписує здобувач вищої освіти, підписує та оцінює безпосередній керівник від бази практики, члени комісії з захисту звітів про проходження практики.

Звітні матеріали практики здобувачів вищої освіти (щоденник, звіт, характеристика, відгуки тощо) зберігаються на кафедрах впродовж трьох років.

Звіт з практики захищають здобувачі вищої освіти в комісії, призначеній завідувачем кафедри, факультетським керівником практики. До складу комісії входять керівники практики від кафедр Університету і, за можливості, від бази практики, а також викладачі дисциплін фахової підготовки.

Комісія оцінює результати практики здобувачів вищої освіти у терміни, встановлені відповідним наказом про проведення практики здобувачів вищої освіти на базах практики в останні дні її проходження або в Університеті впродовж двох тижнів навчальних занять після завершення практики.

Підбиття результатів практики відбувається відповідно до принципів та критеріїв, передбачених робочою програмою практики. За наслідками звіту та його обговорення здобувач вищої освіти одержує диференційований залік.

Оцінка за практику вноситься до відомості обліку успішності здобувача вищої освіти, залікової книжки/індивідуального навчального плану здобувача вищої освіти за підписом голови комісії.

Здобувачеві вищої освіти, який не виконав програму практики з поважних причин (підтверджених документально), може бути надано право на проходження практики повторно. Здобувач вищої освіти, який вдруге отримав негативну оцінку з практики, відраховується з Університету. Здобувач вищої освіти, який не виконав програму практики без поважних причин або отримав оцінку «незадовільно» за результатами захисту звіту з практики, відраховується з Університету за невиконання навчального плану.

Підсумки кожної практики обговорюють на засіданнях кафедри, а загальні підсумки практики – на вчених радах факультетів не менше одного разу впродовж навчального року.

Література

Основна

1. Виконання та захист курсових і дипломних робіт студентами спеціальності 016 Спеціальна освіта. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2022. 120 с. URL: <http://elar.kpnu.edu.ua:8081/xmlui/handle/123456789/6692>

2. Методичні рекомендації щодо проведення практики для здобувачів вищої освіти спеціальності А6 Спеціальна освіта (за спеціалізаціями) спеціалізації А6.02 Корекційна психопедагогіка галузі знань А Освіта: методичні рекомендації [Електронний ресурс] / [кол. авторів]; за заг. ред. О. В. Чопік. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2026. 149 с. URL : <http://elar.kpnu.edu.ua/xmlui/handle/123456789/10291>

3. Організація та методика проведення наукових досліджень студентами спеціальності «Спеціальна освіта»: навчально-методичний посібник / кол. авторів; за заг. ред. С.П. Миронової. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2016. 136 с.

4. Положення про проведення практики здобувачів вищої освіти Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (нова редакція). URL:

https://drive.google.com/file/d/0B_EBvdN4dQSlSDVIV04waWZvbW5xVnM2Mmd5Y1FLdi1rUC0w/view?resourcekey=0-tYSPd5dBX2-ZMCs1ShozJA

5. Миронова С.П., Михальська С.А. Науково-прикладні дослідження і проекти в спеціальній та інклюзивній освіті. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2024. 128 с.

Допоміжна

1. Алексієвець Л.М., Алексієвець М.М. Методологія і методика наукових досліджень : навч. посіб. Тернопіль : Терноп. нац. пед.ун-т ім. Володимира Гнатюка, 2008. 129 с.

2. Інструкція з охорони праці та безпеки життєдіяльності для здобувачів вищої освіти Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. URL:

https://drive.google.com/file/d/1YMxR_EUtZo1zmE9GaWcEZR744e5dHKgp/view

3. Методика навчання і наукових досліджень у вищій школі: навч. посібник / С.У.Гончаренко, П.М.Олійник, В.К.Федорченко та ін.; За ред. С.У.Гончаренка, П.М.Олійника. К.: Вища школа, 2003. 323 с.

4. Освітні технології: навч.-метод. посіб. / О.М. Пехота, А.З. Кіктенко, О.М. Любарська та ін.; За заг. ред. О.М. Пехоти. К.: А.С.К., 2001. 255 с.

5. Основи наукових досліджень : навч. посіб. К. : Педагогічна думка, 2012. 144 с.

6. Підготовка майбутнього вчителя до впровадження педагогічних технологій: навч. посіб. / О.М.Пехота, В.Д.Будак, А.М.Старєва та ін.; за ред. І.А. Зязюна, О.М. Пехоти. К.: Вид-во А.С.К., 2003. 240 с.

7. Шейко В.М., Кушнарєнко Н.М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності: Підручник. К.: Знання, 2004. 307 с.

8. Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України. URL:

https://drive.google.com/file/d/1_AhAYS1HfixKG0SN84h13INz4Q-y0RVY/view